דברי אמת — וישב

ויקנאו בו אחיו כו'. דהנה ידוע הקב"ה חפץ חסד הוא ורצונו ית' תמיד להיטיב הגם אם חסר לפעמים לאדם הוא לטובה לשוב בתשובה. אך כשיש צדיקים שמתנהגים בדרך שאין חלול השם והש"ש מתאהב על ידו כדאיתא בגמרא על ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר כשאדם מורא ושונה ונושא ונותן באמונה ודיבורו בנחת עם הבריות אומרים אשרי מי שלמדו תורה אשרי אביו ורבו כו'. וא"כ חוזרים על ידו בתשובה ואינם צריכים לעונש בשביל תשובה כלל כנ"ל. וזה ויקנאו בו אחיו [פי' שהיו מקנאים בו בשביל שהי' צדיק. יוסף הצדיק] זה הוא קנאה טובה ביראת ה' כל היום. ע"י זה ואביו הוא ה' ית' שמר את הדבר לשון קשה שלא תהי' שום דין על ישראל כלל. [כי כשיש צדיקים אין צורך עוד לדין כנ"ל]:

במדרש וישבו לאכל לחם עבירתן של שבעים זכירה היא לעולם תקוה היא לעולם לאכל לחם אכילה היא לעולם וצריך ביאור והנה כתיב וישב יעקב כו' דהנה יש תפלה מיושב ותפלה דמעומד זה מרומז בעלמא דנוקבא וזה בעלמא דדכורא כי נוקבא במיושב מרומז כמו נקיבה חלישה וצריכה לישב משא"כ דכר והנה ודאי שהצדיק כשהוא במדרגתו העליונה אין צריך לשום ענין יותר משא"כ אח"כ צריך להתיישב או ביראה או בהכנעה כמו שפרשנו על בשעת פטירתן היו אומרים יופי לך מזבח ר' יהודא אומר לי"ה ולך מזבח ומסיק לי"ה אנחנו מודים ולך אנו מקלסין ופרשנו כי בשעת הדביקות והתלהבות אין חשש מרע כלל כי להבה תלהט רשעים משא"כ אח"כ צריך להתיישב ביראה או בהכנעה להיות הנוקבא של הקדושה שלא תבא אח"כ גדלות או עצבות וזה בשעת פטירתן היו אומרים יופי פי' התפארות שאפשר לבא מזה לך מזבח הוא היראה לזבוח יצרו ר' יהודא אומר לי"ה ולך מזבח כי י"ה מרומז בענוה כי הלא עדיין אין השם שלם וכל דור שלא נבנה ביהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו וזה לי"ה אנו מודים לשון הכנעה ולך אנו מקלסים שראוי לירא ולזבוח יצרו והלה הללו בנוקבא מרומז שמקבל מהקדושה כנ"ל ומרומז בישיבה כנ"ל וזה ויעקב איש תם כי יש מדרגה התלהבות וצריך אח"כ יראה ויש מדרגה חכמתו ית' והשגת רוממתו ית' ובא מזה לאדם שרוצה הכנעה מלפניו ית' וזה ויעקב איש תם בשני המדרגות התלהבות וחכמתו ית' ע"כ יושב אוהלים שני אוהלים יראה וענוה וזה וישב יעקב ישיבתו היתה פי' המדרגות נוקבא שלו בארץ מגורי אביו הוא היראה כי אביו הי' לו פחד וארץ מגורי אביו הוא יראה שמקבל מהפחד ומתאסף בו ומגורי לשון אסוף ופשוט לשון מגור ויראה וזה בארץ וגם בארץ כנען לשון הכנעה. אלה תולדות יעקב יוסף שנולד מזה שהתפלל על ישראל וזה לשון יוסף שיוסף להם הבורא ב"ה תמיד כל טוב והנה יש צדיקים כשהוא במדרגה פחותה שחושב בעולם הוא מתפלל על העולם (ג"כ לשון נוקבא כמו שכתיב ואני תפלה) והנה יש דקדוק להמדדיש למה למיכתוב מה שעשו אז השבטים שישבו לאכל לחם מה תלוי בזה המכירה ע"כ מפרש כמו שנכתוב ע"ז כי פרשנו על וילכו לרעות

את צאן אביהן בשכם נקוד על את שלא הלכו אלא לרעות את עצמן. וצריך ביאור. ופשוט הוא כי קשה הלא מצוה גוררת מצוה ואיך בא ממצות כיבוד אב שהלכו לרעות צאן אביהן שום חטא שהי' צער לאביו ע"כ פירש שלא הלכו [אלא] לרעות את עצמן אך זה אשה מן הראשונ' להיות הקדושים האלו הולכים להתענג לעצמן. ופרשנו דהשבטים כוונו הכל לצורך בני ישראל להמשיך להם שפע מכ"ש כשידעו שורש של נגיעת כף ירכו כדאיתא וכמו שכיון יעקב הכל לבניו אח"כ כידוע וכוונו כמו שהולכים וירעו צאן אביהם להמשיך כן פרנסה לישראל שנקראו צאן קדשים וזה רעות את עצמן בשכם הוא החלק ה' עמו כי שהחלק המרומז בכ"י בא פרנסה כמו שכתיב ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה ע"י זה שיש לבני ביתה טרף ופרנסה בא חוק לנערותיה מקיימים המנוערים מן המצות חקיו יתברך כשרואים שטוב לצדיקים בני ביתו. וזה בשכם. וזה וישבו הישיבה שלהם הוא משל נוקבא שלהם מדרגה קטנה שלהם הי' להתפלל ולעשות פעולות לטובות העולם וזה נקרא אצלם כמו עבירה לפי מדרגתם העליונה וזה וישבו לאכל לחם עבירתם של שבטים זכירה הוא לעול' תקוה הוא לעולם וזה לאכל לחם אכילה היא לעולם: